

В.А. САДОВСЬКИЙ, канд.екон.наук, проф., НТУ «ХПІ»
І.Р. РОМАЗАНОВА, студентка НТУ «ХПІ»

ІННОВАЦІЙНА ПОЛІТИКА ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ВИРОБНИЦТВА

Розглянуто та проаналізовано сучасні умови підвищення конкурентоспроможності підприємств. Визначено тенденції інноваційного розвитку країн та механізми їх реалізації.

Ключові слова: Інноваційна політика, конкурентоспроможність продукції, виробничий потенціал, ефективність виробництва.

Вступ. Сучасні умови орієнтації економіки України до європейської інтеграції пов'язані з необхідністю підвищення конкурентоспроможності виробництва, активізації інноваційної діяльності. Без цього неможливо здійснити прогресивні структурні зрушення в країні, суттєве оновлення реального сектора й загалом забезпечення сталого соціально - економічного розвитку держави.

Вирішення економічних, соціальних, управлінських проблем у сучасному суспільстві потребує специфічний, новаторський стиль господарювання, в основі якого – орієнтація на нововведення, систематична і цілеспрямована інноваційна діяльність. Однією із складових інвестиційної діяльності країни є інноваційна політика.

Аналіз основних досягнень. Інноваційна політика – форма стратегічного управління, яка визначає цілі та умови здійснення інноваційної діяльності підприємства, спрямованої на забезпечення його конкурентоспроможності та оптимальне використання наявного виробничого потенціалу [1].

Вчені-економісти вже тривалий час наголошують на тому, що без суттєвих позитивних зрушень у сфері інтенсифікації інноваційних відносин неможливим є сталий розвиток економіки країни. Теоретичним основам формування та реалізації інноваційної політики приділяли увагу багато вчених, зокрема: О. Лапко, О. Мазур, В. Марцин, С. Онишко, О. Притикіна, Ю. Стасюк, О. Щипанова, М. Чечетов, М. Шарко, М. Якубовський та ін. Вони сформуливали базові теоретичні положення сутності, структури,

механізму реалізації інноваційної політики на сучасному етапі розвитку, запропонували критерії оцінки її ефективності.

Матеріали дослідження. Узагальнюючи результати проведених у цій сфері досліджень, можна сформулювати такий основний критерій необхідності інтенсифікації економічних процесів: для ліквідації гальмуючих факторів розвитку економіки та враховуючи сучасні інвестиційно-інноваційні тенденції, слід здійснити низку кроків щодо сприяння підвищенню рівня інноваційної активності з метою забезпечення зростання конкурентоспроможності вітчизняної продукції. Загальним напрямком реалізації інноваційної політики в умовах сучасності є сприяння розвитку та удосконаленню усіх її складових. Складовими інноваційної політики держави є:

1. Транснаціональна інвестиційна політика [2]
2. Політика в галузі НДР і ОКР;
3. Техніко-технологічна політика;
4. Маркетингова політика;
5. Політика структурних змін.

Інвестиційна політика охоплює всі фінансово-економічні аспекти функціонування підприємства, що забезпечують реалізацію інноваційної політики. Націлена на управління грошовими потоками на підприємстві з метою накопичення коштів, необхідних для реалізації інноваційних проєктів.

Елементи інноваційної політики перебувають аналізу постійної взаємодії. Кожен із них може ініціювати різні інновації, спрямовані на вирішення проблем у певній функціональній сфері. Так, виважена маркетингова політика дає змогу оперативно реагувати на зміну вимог споживачів, науково-технічна – на технологічні зрушення, що потребують радикальної зміни техніко-технологічної бази, технічна – дає змогу виявити можливості наявної техніки щодо диверсифікації виробництва чи збільшення виробничої потужності тощо[3].

Завданнями політики в галузі НД і ОКР є визначення наукового потенціалу підприємства; розроблення науково-технічної політики з урахуванням світових досягнень в сфері високих технологій; формування технологічної політики; створення механізмів реалізації науково-технологічної політики і оцінювання її результатів. Це одна з важливіших складових інноваційної політики, враховуючи сучасні можливості та впровадивши їх в удосконалення виробництва, можна досягти значних результатів підприємства.

Техніко-технологічна політика визначає можливості впровадження новацій. Завданнями технічної політики є вивчення можливостей

виробництва і вимог до нього та, за необхідності, усунення виявлених невідповідностей; розроблення напрямів технічного переозброєння (оновлення) основних засобів підприємства; створення механізму реалізації заходів, спрямованих на вдосконалення техніко-технологічного стану підприємства. Значно спростити дані процеси можна за рахунок сучасних досягнень в сфері економіки, виробництва та модернізації обладнання.

Маркетингова політика має на меті формування тактики і стратегії поведінки підприємства на ринку. Проведення маркетингових досліджень дає змогу вивчити структуру товарного ринку і прийняти рішення щодо форм і методів розвитку конкурентного середовища на ньому. Результатом буде вирішення головного завдання підприємницької діяльності – забезпечення виготовлення підприємством необхідної споживачам продукції, яка знайде позитивний відгук і сформує попит у максимально можливої їх кількості за умови зниження енергоємності продукції, економічно обґрунтованих цін.

Політика структурних змін зорієнтована на вивчення внутрішнього середовища та організаційної форми підприємства, формування адекватної інноваційним завданням організаційної структури і культури підприємництва. Організаційна структура і культура підприємництва тісно взаємопов'язані і формують структуру відносин між працівниками підприємства. Цим елементам належить вирішальна роль на стадії розроблення механізму впровадження новачій і безпосередньо на стадії впровадження.

Ефективне функціонування і розвиток підприємства залежать від реалізації зваженої інноваційної політики, яка формується за рахунок вищенаведених складових. Але існуюча проблема традиціоналізму економіки формує суперечливу основу для інновації. Протиборство двох сил, інновації і традиціоналізму викликає циклічність в просторі розвитку економіки і суспільства в цілому. Успіх інноваційного процесу не є гарантією успішності подальшої інноваційної політики, він можливий лише за умови переходу від традиціоналізму до сучасного, швидкого, впевненого та рішучого прийняття рішень та цілеспрямованого впровадження поставленої мети.

Для того, щоб подолати проблеми, які гальмують розвиток інноваційної політики, - потрібно враховувати найбільш сприятливі інструменти, які безпосередньо впливають на розвиток інноваційної діяльності. Серед цих інструментів є наука, освіта, підприємництво, сертифікація якості продукції, механізми фінансування інновацій, механізми захисту відносин інтелектуальної власності. Завдяки вищенаведеного комплексу інструментів можливе формування сучасної національної інноваційної системи [4].

Висновки. Отримані результати дають змогу виявити, що інноваційна політика – це складний, не позбавлений ризику процес, проходження якого визначається багатьма передумовами. І для того, щоб політика була ефективною, потрібно запроваджувати нові цілі та принципи, тобто потрібно вчасно відмовитись від старого й навчитись використовувати нове для налагодження здорового способу життя суспільства в усіх його напрямках. Та найголовнішим принципом є те, що при сучасних умовах розвитку, економіка не є диктатором новацій, а навпаки, інновації – фактор, визначаючий темпи росту економіки.

Список літератури: 1. *Левченко Ю.Г.* Економіка й організація інноваційної діяльності: Курс лекцій для студ. напряму 6.030504 «Економіка підприємства» для всіх форм навч. – К.: НУХТ, 2012. – 163 с. 2. Конспект лекцій з дисципліни «Економіка і організація інноваційної діяльності» для студентів 4 курсу спеціальності 6.050100 - "Економіка підприємства". – Харків: ХНАМГ, 2007 – 40 с. 3. *Василенко В. О., Шматько В. Г.* Інноваційний менеджмент: Навч. посібник. / За ред. В. О. Василенка. — К.: Центр навчальної літератури, 2005. — 440 с. 4. *Ілляшенко С.М.* Управління інноваційним розвитком: проблеми, концепції, методи: Навчальний посібник. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2003. – 278 с.

Надійшла до редколегії 02.12.2013

УДК 330.341.1

Інноваційна політика підприємств умовах глобалізації виробництва.
/ **В.А. Садовський, І.Р. Ромазанова** // Вісник НТУ „ХПІ”. Серія: Технічний прогрес і ефективність виробництва. – Х.: НТУ „ХПІ”. - 2013. - № 67'(1040) - С. 3-6. Бібліогр.: 4 назв.

Рассмотрены и проанализированы современные условия повышения конкурентоспособности предприятий. Определены тенденции инновационного развития страны и механизмы их реализации.

Ключевые слова: Инновационная политика, конкурентоспособность продукции, производственный потенциал, эффективность производства

Modern conditions of increase of competitiveness of the enterprises are considered and analysed. Tendencies of innovative development of the country and mechanisms of their realisation are defined.

Keywords: the Innovative, competitiveness of production, industrial potential, production efficiency